

POSUDEK
rigorózní práce Mgr. Tomáše Bělohávka
„Majetkové vztahy v manželství a partnerském heterosexuálním soužití.“

Autor předložené rigorózní práce zvolil téma, které v naší společnosti postupem času nabývá na aktuálnosti proto, že počet nesezdaných soužití neustále stoupá. Autor prostudoval značný počet literárních prací – monografických i časopiseckých. S pramenným materiálem velmi intenzivně pracoval, což je zřejmé nejen z vlastního textu práce, ale zejména z poznámek, odkazů a vysvětlivek, které uvádí v hojném počtu v průběhu celého textu práce (celkem 76 poznámek). Výkladový text práce včetně obsahu a závěru představuje 103 stránek.

Autor zvolil vhodnou systematiku, neboť v jednotlivých kapitolách provádí porovnání právní úpravy konkrétního vztahu (resp.) vzniklé problematiky na jedné straně mezi manžely, na druhé straně pak mezi nesezdanými heterosexuálními partnery.

První tři kapitoly práce jsou věnovány výkladu obecně historickému. Zde upozorňuji čtenáře na pečlivě zpracovanou kapitolu třetí, zejm. na str. 14 a následující věnovanou „rodině, manželství, partnerskému heterosexuálnímu soužití a jejich vývoji a trendům“. Autor probírá společenský vývoj ve Švédsku po r. 1945 – a to spíše sociologicky. Tehdejší světskou právní problematikou rodinného práva (soukromého) se ale nezabývá. Stručně se zmiňuje též o vývoji v tehdejší ČSR.

Čtvrté kapitola pojednává o vzniku a zániku manželství a partnerského heterosexuálního soužití. Pokud jde o manželství, výklad autorův je standardní, spíše popisný. Mnohem zajímavější jsou autorovy úvahy napsané k problematice nesezdaného soužití – upozorňuji na str. 25 a násl. – autor na str. 26 podává i vlastní definici. K této otázce (definici) mám k autorovi dotaz: připustil by i soužití osoby jednoho pohlaví (např. muže) s více partnery (např. ženami)? Tj. něco obdobného muslimskému manželství (podle Koránu)?

Ke str. 27 pod „Zánik“ – tato definice by si vyžadovala, podle mého názoru, ještě další upřesnění.

Pátá kapitola rozebírá práva a povinnosti osobního charakteru, práva a povinnosti osobně ú- majetkového charakteru a konečně práva a povinnosti majetkového charakteru, a to pokud jde o oba zkoumané typy soužití. (Pokud jde o práva a povinnosti majetkového charakteru, autor zde jen stručně vypočítává tato práva a povinnosti a odkazuje na další výklad, který představuje těžiště práce). S názorem uvedeným na str. 33 (analogie) lze plně souhlasit.

Výkladu uvedenému v šesté kapitole, pojednávající o majetkových otázkách v manželství a partnerském heterosexuálním soužití, věnuje autor nejvíce místa. Přitom z této kapitoly vyloučil dědění, vyživovací povinnost, bydlení (o této problematice píše a dále pod rubrikou „Další majetkové vztahy – tj. dědění, výživné, společné bydlení str. 70 a násl.), věnuje se tedy jen SJM. Jednak je tu podán velmi dobrý standardní výklad (pokud jde o SJM), originální je však výklad na str. 57-66, kde autor zkoumá tuto problematiku (majetkovou) v partnerském heterosexuálním soužití. Autor zde přehledně na str. 67 obecně porovnává podílové spoluvlastnictví nesezdaných partnerů a SJM.

V souvislosti s porovnáním právní problematiky, kterou autor v této kapitole podává, mám dotaz: jak by se posuzovaly majetkové vztahy nerozvedeného manžela (nemajícího žádnou majetkovou modifikaci), který žije v nesezdaném soužití – může se např. stát spoluvlastníkem (podílovým se svým partnerem)? Dále mám dotaz ke str. 81 – kdy zaniká tato smlouva o důchod? Zaniká smrtí povinného? Ke str. 86 a násl. připomínám podstatný rozdíl vzniku a trvání práva bydlet v bytě, jehož je druhý manžel výlučným vlastníkem (event. je takto vlastníkem domu, kde se nachází byt) a kde manžel – nevlastník bydlí právě jen z titulu § 18 zákona o rodině. Nesezdanému partnerovi však toto právo nevzniká. V jaké jsou situaci v tomto případě ohledně bydlení tito partneři, jsou –li rodiči společného dítěte – nezletilce, které s nimi v onom obydlí žije?

Nakonec je třeba kladně hodnotit i to, že autor pro úplnost ještě připojil stručnou charakteristiku sociální a dalších oblastí (právní úpravy). Kapitola je nazvána „Nástin ostatních právních oblastí a institutů souvisejících s majetkovými vztahy v manželství a partnerskému heterosexuálnímu soužití“. Podává stručný popis oblastí sociálního zabezpečení, společného podnikání, zdanění, konkursu a vyrovnání, výkonu rozhodnutí, exekuce. Tato kapitola je výrazným doplňkem rozboru předchozí soukromoprávní problematiky. Tato právní oblasti jsou poměrně široké, za teoretickou bych považovala úvahu o tom, jak dalece fakticita právního soužití (nesezdaného) a rodina takto zakládána, ovlivňuje veřejné právo, resp. zda ho musí ovlivňovat silněji, než vztahy soukromoprávní? Autor jistý náznak o tomto problému uvádí (str. 103), což je třeba kladně hodnotit, konkrétně však nic k tomu nenavrhuje.

Předloženou práci, která svědčí o autorových schopnostech zvládnout náročné téma, zaměřené na teorii i praxi analytickým způsobem, hodnotím kladně jako práci splňující požadavky předepsané pro práci rigorózní. Proto ji doporučuji k obhajobě.

Praha, duben 2007

Doc. Dr. Senta Kadvanová, CSc.